

Wioletta Kwiatkowska, Kamila Majewska

Doświadczenia studentów w pracy z e-portfolio – raport z badań pilotażowych

Czym jest e-portfolio?

W literaturze pedagogicznej odnaleźć można dwójką perspektywę analizy zastosowań e-portfolio w edukacji: techniczną [Ravet 2009, s. 4] lub dydaktyczną¹ [Hilzensauer 2006; Hojnacki, Kowalczyk, Kudlek, Polak, Szlagor (red.) 2011]. Celem tworzenia e-portfolio może być wykazanie zdolności, zainteresowań studentów lub dokumentowanie dorobku. E-portfolio bywa również postrzegane jako narzędzie umożliwiające: wspólną aktywność, wymianę artefaktów cyfrowych między uczącymi się i wykładowcami, a także prezentację instytucji edukacyjnych. Helen C. Barrett [2004] twierdzi, że e-portfolio może służyć jako narzędzie do udokumentowania osiągnięć, cyfrowej narracji ukazującej przebieg procesu uczenia się lub prezentacja posiadanych kompetencji.

European Institute for E-learning (EifEL) jest przykładem placówki utożsamiającej e-portfolio z rozwiązaniem technicznym. Według instytutu omawiane narzędzie pełni rolę systemu wspomagającego naukę oraz praktykę przez refleksję. Umożliwia tworzenie baz edukacyjnych, prezentacje różnego typu materiałów oraz zarządzanie samodzielnie opracowanymi lub gromadzonymi przez lata zasobami edukacyjnymi [Ravet 2009, s. 4].

Odminną definicję nawiązującą do dydaktyki nauczania odnaleźć można w dokumentach opracowanych w ramach europejskiego projektu MOSEP, według którego e-portfolio to *dynamiczne narzędzie edukacyjne i społeczne. Pozwala swojemu twórcy nie tylko gromadzić wytwory własnej pracy, ale też śledzić jego postępy, świadomie je analizować oraz planować dalszy rozwój. W e-portfolio spotykają się elementy formalnego kształcenia jak i osobiste zainteresowania ucznia. Dzięki temu wzrasta jego motywacja do nauki, a każdy nowy element elektronicznej teczki dostarcza pozytywnej informacji zwrotnej. Młody człowiek staje się pewnym siebie i kompetentnym członkiem 21-wiecznego społeczeństwa wiedzy* [www.mosep.org]. Lechosław Hojnacki opisując e-portfolio zwraca uwagę na następujące aspekty procesu: nauczanie-uczenie się, wspomaganie rozwoju oraz ocenianie. Warto podkreślić, że

elementy te tworzą kolejne etapy pracy nad wirtualną teczką [Hojnacki, <http://www.womkat.edu.pl...>].

Autorki artykułu przyjmują rozumienie definicji e-portfolio z perspektywy pedagogiki medialnej umożliwiającej integrację dwóch wymiarów – pedagogicznego i technologicznego. Zatem e-portfolio w powyższym rozumieniu jest metodą dydaktyczną wdrażaną przez nauczycieli do procesu kształcenia i polegającą na opracowaniu elektronicznej teczki przy użyciu narzędzi technologicznych umożliwiających dokumentację własnych osiągnięć. Gromadzone rezultaty ich dokonań oraz doświadczeń mogą stanowić przyczynek do refleksji, kształtowania umiejętności planowania oraz realizacji własnego rozwoju, motywacji do zmian oraz satysfakcję z osiągnięcia zamierzonych celów.

Wprowadzenie do metodologii badań własnych

Celem badań było poznanie opinii studentów dotyczących tworzenia i wykorzystania e-portfolio w prezentacji własnych osiągnięć, zainteresowań i rozwoju osobistego. W badaniach poszukiwano odpowiedzi na pytania: Jakie dotychczasowe doświadczenie w zakresie wykorzystania e-portfolio wykazują badani? Jakie cele przyświecały uczącym się przy tworzeniu własnego e-portfolio? Jakie możliwości posiadania i korzyści z tworzenia e-portfolio dostrzegają respondenci? Z jakimi problemami zmagają się studenci tworzący własne e-portfolio? Jak wygląda dobór narzędzi technologicznych do tworzenia e-portfolio przez badanych? Czy istnieje związek pomiędzy czasem poświęconym na przygotowanie e-portfolio a oceną własnych predyspozycji, osiągnięć, zainteresowań oraz poczynionych postępów w trakcie pracy nad e-portfolio?

W badaniu zastosowano metodę sondażu diagnostycznego, aby określić opinie i doświadczenia studentów tworzących i prowadzących własne e-portfolia. Badania przeprowadzono po zakończeniu zajęć dydaktycznych poświęconych metodzie e-portfolio, tak więc warunek ten determinował dobór próby badawczej. Dobór badanych do próbki badawczej był celowy, a podstawowym kryterium było posiadanie przez uczących się doświadczenia w tworzeniu własnego e-portfolio. Respondentami byli studenci I roku pedagogiki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W sumie w badaniach brało udział 66 studentów. Analiza związku pomiędzy

¹ Pierwsza z nich lokuje e-portfolio w obszarze narzędzi wspomagających proces uczenia się i nauczania, druga określa e-portfolio jako metodę dydaktyczną.

czasem poświęconym na przygotowanie e-portfolio a oceną własnych predyspozycji, zdolności i zainteresowań, poczynionych postępów zrealizowana została przy pomocy testu Chi kwadrat niezależności.

Zebrany materiał stanowi pilotaż do badań właściwych, które przewidziane są w semestrze letnim roku akademickiego 2014/2015. Po określeniu procedury metodologicznej badań można przejść do omówienia uzyskanych wyników badań pilotażowych.

Wnioski z badań

Pierwsze pytanie badawcze dotyczyło posiadanego przez studentów wcześniejszego doświadczenia w zakresie wykorzystania e-portfolio. Analizując rozkład procentowy wyników można zauważyć, że młodzież² w zdecydowanej większości (98,5%) nie zna od strony praktycznej oraz nie wykorzystuje metody e-portfolio w procesie uczenia się. Tylko jedna z badanych osób zadeklarowała wcześniejszą pracę nad e-portfolio w formie bloga kulinarnego. Brak wcześniejszej znajomości narzędzia nie zniechęcał do pracy i pozytywnego odbioru nowej metody dydaktycznej. Według studentów praca nad e-portfolio jest bardzo ciekawa (9% wskazań) lub ciekawa (58% wskazań). Stąd można wnioskować, że metoda ta jest pozytywnie oceniana przez uczących się. Co piąta osoba (20%) deklaruje, że przygotowanie elektronicznej teczki było dla niej obojętne, zaś 14% odpowiedziało natomiast, iż działania związane z wykonaniem e-portfolio było nudne lub bardzo nudne.

Cztery spośród ankietowanych osób (6%), które oceniły pracę nad e-portfolio jako obojętną lub nudną doceniły znaczenie narzędzia, zaznaczając, że stwarza ono okazję do refleksji nad dotychczasowymi osiągnięciami. Odpowiedź ta jest zgodna z opinią prezentowaną przez łączną grupę 63,64%. Nieco mniejsza grupa ankietowanych – a mianowicie 58,57% jest przekonana, że e-portfolio pomaga w poznaniu oraz zrozumieniu zarówno swoich mocnych, jak i słabych stron. Praca nad e-portfolio skłoniła studentów do następujących przemyśleń:

- *Zdałam sobie sprawę, co dotychczas osiągnęłam i co jeszcze muszę osiągnąć, aby w pełni zrealizować siebie i swoje marzenia.*
- *Zobaczyłam w czym jestem mocna, czym mogę się pochwalić, ale również skłoniło mnie do większej pracy nad swoim wizerunkiem i aktywnością.*
- *Praca nad e-portfolio pozwoliła mi na zauważenie własnych mocnych stron, o których nie miałam wcześniej pojęcia.*
- *Poprzez e-portfolio zrozumiałam, że mam wielu wspaniałych przyjaciół, zainteresowania, dzięki czemu nie marnuję wolnego czasu na bezczynne siedzenie.*

- *Praca nad e-portfolio pokazała mi, że warto dzielić się swoimi przeżyciami i myślami z innymi ludźmi. I że nie powinniśmy się wstydzić tego co lubimy i tego kim jesteśmy.*

Wśród elementów wpływających na pozytywny odbiór e-portfolio studenci wymieniali między innymi:

- możliwość analizy oraz oceny własnych osiągnięć;
- pracę nad tematyką oraz materiałami związanymi z osobistymi zainteresowaniami;
- szansę dokładnego poznania narzędzi służących do przygotowania bloga;
- poznanie nowej formy aktywności intelektualnej, a jednocześnie ciekawego spędzania wolnego czasu;
- poszerzenie wiedzy oraz umiejętności pozwalających na przeniesienie CV z wersji papierowej do wersji interaktywnej;
- możliwość podniesienia samooceny – dzięki prezentacji własnych umiejętności człowiek staje się pewniejszy siebie;
- szansę zaprezentowania własnych pasji oraz zainteresowań, podzielenia się osobistym doświadczeniem i pracą;
- możliwość podzielenia się własnymi pasjami, co jest ciekawe, pozytywnie nastraja do działania i aktywnych zachowań;
- możliwość odprężenia i relaksu podczas pracy, która sprawia przyjemność,
- możliwość lepszego poznania samego siebie.

Negatywne oraz obojętne nastawienie do e-portfolio argumentowano:

- zniechęceniem do pracy na komputerze;
- czasochłonnością związaną z przygotowaniem zdjęć, filmów, gromadzeniem materiałów;
- brakiem przekonania, że zdobyta wiedza oraz umiejętności będą w przyszłości przydatne.

Kolejne pytanie dotyczyło celów, jakie przyświecały uczącym się przy tworzeniu e-portfolio. Przeważająca większość osób biorących udział w badaniach przyznała, że zależało im na zaliczeniu przedmiotu oraz uzyskaniu pozytywnej oceny. Oto charakterystyczna odpowiedź: *Zaliczenie zajęć. Otrzymanie dobrej oceny.* Część respondentów uświadomiła sobie, że chciała mieć różne dokumenty, dyplomy, zdjęcia, nagrania w jednym miejscu. Można zatem uznać, że e-portfolio stało się dla niektórych osób swego rodzaju repozytorium, gdzie można zamieszczać własne materiały: *Aby w e-portfolio zawrzeć to, czym się interesuje, pokazać co jest moim hobby i jak lubię spędzać wolny czas; Celem było to, że już od dawna miałam zamiar założyć własną stronę. Chciałam też mieć zbiór prac w jednym miejscu i aby też inni mogli je zobaczyć.*

Następny problem badawczy związany był z postrzeganiem przez studentów korzyści wynikających z pracy nad e-portfolio. Interesujących danych dostarczyło nam

² Osoby w wieku 18-20 lat.

pytanie, które brzmiało następująco: „Czego nauczyłeś się poprzez samodzielną pracę nad e-portfolio?”. Otóż część osób wspomniała o nabyciu i poszerzeniu swojej wiedzy oraz umiejętności informatycznych w zakresie pracy z nowymi aplikacjami komputerowymi, obróbki grafik, dodawania multimediów, obsługi blogów itp. Studenci podkreślali, że towarzyszyła im refleksja nad własnymi zainteresowaniami. Mieli okazję, by dzielić się z innymi osobami swoimi pasjami i dokonaniem. Jedna z osób przyznała, że udoskonalila swoje umiejętności pisarskie. Pojawiły się również wypowiedzi świadczące o nabyciu umiejętności efektywnego wyszukiwania informacji w Sieci. Kilka osób wypowiedziało się za zwracaniem uwagi na wygląd i estetykę swoich prac, a także przestrzeganiem zasad poprawnej interpunkcji i ortografii. Warto podkreślić również, że wystąpiły odpowiedzi świadczące o pracy nad sobą, dążeniu do bycia systematycznym i wytrwałym w dążeniu do celu. Oto dwie charakterystyczne wypowiedzi: *Trwałego dążenia do celu, np. przy problemie z komputerem, wstawieniem filmiku. Nigdy się nie poddawałam tylko do końca starałam się zrobić to sama; Nauczyłam się cierpliwości i wytrwałości, a także uświadomiłam sobie, że muszę dalej się rozwijać, bo wszystko zależy ode mnie, a w e-portfolio mam to jasno pokazane.* Wśród badanych znalazły się również osoby, które potwierdziły, że dzięki pracy nad e-portfolio lepiej planują i zarządzają swoim czasem.

W badanej grupie można było zauważyć znaczną – 42,42% grupę studentów, która była przekonana, że e-portfolio nie pomaga w zrozumieniu swoich mocnych i słabych stron. Z kolei 25,75% ankietowanych studentów zaznaczyło, że będzie korzystać z wirtualnej teczki podczas poszukiwania pracy. Według wspomnianych osób forma ta jest o wiele bardziej atrakcyjna od tradycyjnej – papierowej wersji CV, jak również umożliwia szeroką prezentację własnej osoby. Pomimo tych czynników 63,63% osób nie dostrzegało potrzeby korzystania z e-portfolio podczas poszukiwania pracy, natomiast 10,61% nie miało konkretnego zdania na ten temat.

Powyższe statystyki przełożyły się na odpowiedzi udzielone w kolejnym pytaniu ankietowym, dotyczącym deklaracji dalszego korzystania z e-portfolio opracowanego podczas ćwiczeń. Na pytanie: „Czy będziesz używał i aktualizował swoje e-portfolio po zakończeniu zajęć?” 27,27% osób potwierdziło chęć dalszego korzystania z narzędzia. Osoby te uzasadniały swoją decyzję względami: rozrywkowymi, pasją do tworzenia materiałów związanych z osobistym hobby, możliwością korzystania ze zgromadzonych zasobów przy poszukiwaniu pracy, możliwością bieżącego podsumowania własnego rozwoju. 72,73% badanych studentów zadeklarowało, iż nie będzie kontynuować pracy nad przygotowaną podczas zajęć wirtualną teczką. Powyższa deklaracja nie oznacza jednak całkowitej rezygnacji z metody e-portfolio, bowiem aż 56,06% studentów wyraziło zainteresowanie i chęć stworzenia w przyszłości nowej, wirtualnej teczki.

Nieco inny rozkład wyłania się ze statystyk dotyczących korzyści płynących z zastosowania e-portfolio. Na pytanie: „Czy dostrzegasz jakieś korzyści z zastosowania metody e-Portfolio?” 52% respondentów odpowiedziało bowiem „Tak”, zaś pozostali (48%) wskazali odpowiedź „Nie”.

Wśród korzyści płynących z zastosowania e-portfolio studenci wymieniali możliwość: przedstawienia siebie od jak najlepszej strony; dzielenia się własnymi osiągnięciami; wykorzystania materiałów podczas poszukiwania pracy; znalezienia osoby z podobnymi pasjami. Dodatkowo część osób akcentowała, że prowadząc dane e-portfolio przez całe swe życie człowiek dokumentuje swój rozwój, refleksje, doświadczenie, mogąc je jednocześnie konfrontować z opiniami innych. To również przejrzysta forma przekazu, umożliwiająca pobudzenie kreatywności, a także miłe spędzenie czasu przy odrabianiu pracy do szkoły. Jedna z ankietowanych osób zauważyła, że dzięki narzędziu wypracowała w sobie nawyk trwałego dążenia do celu. Inna z badanych studentek wyznała: *Uświadomiłam sobie, że muszę dalej się rozwijać, bo wszystko zależy ode mnie, a w e-portfolio mam to jasno pokazane.* Przygotowanie e-portfolio prowokowało do nabycia dodatkowych kompetencji, zapoznania z innymi programami oraz aplikacjami: *dzięki samodzielnej pracy nad e-portfolio nauczyłam się obrabiać zdjęcia, przestrzegać zasady gramatyki :); robić dobre i ładne zdjęcia.* Studenci doceniają również fakt, iż e-portfolio uczy systematyczności i dokładności, a także precyzji i cierpliwości. Znajduje to swoje odzwierciedlenie w przeglądzie literatury nad korzyściami zastosowania elektronicznego i tradycyjnego portfolio w instytucjach szkolnictwa wyższego dokonany przez Philipę Butler [2006]. Autorka ta twierdzi, że metoda e-portfolio: pomaga skupić się studentom na myśleniu i własnej refleksji, pozwala udokumentować postęp poczyniony w czasie przez uczniów, przyczynia się do ich rozwoju i poprawy komunikacji oraz umiejętności, zapewnia sposób identyfikacji i rozpoznania doświadczenia oraz wiedzy, a także stanowi dowody potwierdzające naukę. Studenci poznają szerszy sens tego, czego się uczą, mogą dostrzec jak rozwija się ich proces uczenia się, stają się bardziej świadomi siebie i własnych osiągnięć. To wszystko następuje w wyniku większego zaangażowania, personalizacji i refleksyjnej praktyki [Pachler, Daly 2011, s. 124].

Ważnym problemem badawczym było ustalenie z jakimi problemami zmagali się studenci tworzący własne e-portfolio. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, praca nad e-portfolio nie sprawiała studentom znaczących problemów, co zadeklarowało 83,33% osób. Pozostała grupa, czyli 16,67% opisywała, że miała kłopoty związane z:

- poszukiwaniem zdjęć, grafiki potrzebnej do opracowania e-portfolio,
- techniczną obsługą oraz przygotowaniem bloga,

- obsługą dodatkowych programów potrzebnych do opracowania grafiki, animacji, nagrań wideo, nagrania oraz obróbki dźwięku itp.

Średnio co trzecia badana osoba (33,33%) dostrzegła możliwości zastosowania e-portfolio w procesie edukacji. Wśród propozycji wykorzystania wymieniono między innymi:

- możliwość podniesienia samooceny,
- zgłębianie swoich zainteresowań,
- prezentację efektów swojej pracy,
- ukierunkowanie własnych zainteresowań i obranie konkretnej drogi kształcenia,
- możliwość wizualizacji oraz opisu gromadzonych materiałów,
- baza dydaktyczna do prowadzenia warsztatów.

Kolejnym, interesującym dla autorek problemem był dobór narzędzi służących studentom do opracowania e-portfolio. Wyniki ankiet, a także oddane prace zaliczeniowe wykazały, że uczący się korzystali z: programu prezentacyjnego Prezi, strony blogspot.com, blogger.com, blog.pl, strony Biura Karier UMK, serwisu You Tube, Facebooka. Dodatkowo w celu urozmaicenia wirtualnej teczki ankietowani sięgnęli do następujących artefaktów: programów do obróbki grafiki (68,18%), programów do obróbki dźwięku (16,67%), programów do tworzenia filmów (27,27%), programów do przygotowania prezentacji (19,70%), portali społecznościowych (53,03%). Na inne artefakty wskazało 9% respondentów.

Istotnym problemem badawczym było ustalenie związku pomiędzy czasem poświęconym na przygotowanie e-portfolio a oceną własnych predyspozycji, zdolności i zainteresowań, mocnych i słabych stron oraz postępów poczynionych w trakcie pracy nad e-portfolio.

Wyniki ankiet wykazują, że zdecydowana większość studentów poświęciła na przygotowanie e-portfolio nie więcej niż 16 godzin. Szczegółowy rozkład odpowiedzi ukształtował się następująco:

- do 16 godzin pracy – 42,42%,
- od 16 do 36 godzin pracy – 31,82%,
- powyżej 36 godzin pracy – 25,76%.

W przypadku badania związku pomiędzy oceną własnych predyspozycji a czasem poświęconym na opracowywanie e-portfolio istotność asymptotyczna testu chi-kwadrat wyniosła 0,78, co oznacza, że nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej mówiącej, iż czas poświęcony na przygotowanie e-portfolio i ocena własnych predyspozycji są niezależne.

W przypadku drugiej analizy, istotność asymptotyczna testu chi-kwadrat wyniosła 0,28, co jest równoznaczne z tym, że podobnie jak powyżej, nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy zerowej mówiącej, iż czas poświęcony na przygotowanie e-portfolio i oceną swoich mocnych i słabych stron są niezależne.

W trzeciej analizie brane były pod uwagę dwie zmienne: czas poświęcony na przygotowanie e-portfolio,

a także umiejętność identyfikowania własnych zdolności i zainteresowań. Istotność asymptotyczna testu chi-kwadrat wyniosła 0,67, co nie pozwala odrzucić hipotezy zerowej mówiącej, iż czas poświęcony na przygotowanie e-portfolio a umiejętnością zidentyfikowania własnych postępów są niezależne.

Wyniki powyższych testów można uznać za wiarygodne, gdyż wszystkie komórki posiadały liczebności oczekiwane większe od 5.

Wyników przeprowadzonych badań nie można uogólniać, jednak wnioski z nich płynące należy wziąć pod uwagę planując i przeprowadzając kolejne badania w tym obszarze. Możemy postulować szersze wprowadzanie metody e-portfolio nie tylko do dydaktyki szkoły wyższej, ale również szkół niższego szczebla.

Przykłady zastosowania e-portfolio w procesie kształcenia

E-portfolio w zależności od wieku oraz potrzeb użytkowników może być stosowane w procesie nauczania i uczenia się w różnych kontekstach, jak również formach. Zazwyczaj, w początkowej fazie tworzenia, nosi znamiona Quasi papieru lub wersji offline – generowanych za pomocą tradycyjnych programów należących chociażby do pakietu Microsoft Office. Wraz ze wzrostem wiedzy i umiejętności informatycznych oraz doświadczenia, jak również oczekiwań otoczenia związanych z profesjonalnym wyglądem teczki, właściwości dokumentów zmieniają się przyjmując tym samym bardziej dynamiczny charakter (materiały tworzone za pomocą Google Blogger, Google Sites, mechanizmów Wiki lub wyspecjalizowanych serwisów WWW np. Mahara) [Hojnacki, <http://www.womkat.edu.pl/...>, s. 4].

Bez względu na formę wykonania e-portfolio w procesie kształcenia jest wykorzystywane do:

- **prezentacji własnej osoby, dorobku oraz zainteresowań naukowych, wybranych prac**, szczególnie w okresach przełomowych związanych z awansem nauczycielskim lub przechodzeniem uczniów do kolejnego etapu nauczania;
- **gromadzenia materiałów związanych z kształceniem ustawicznym i e-learning;**
- **analizowania przez uczniów swoich mocnych oraz słabych stron**, co jest ogromnym wsparciem podczas planowania dalszej drogi kształcenia lub kariery zawodowej;
- **oceny własnego dorobku związanego z codzienną działalnością;**
- **uzyskania zawodowego oraz społecznego uznania.**

W ramach zajęć dydaktycznych z przedmiotu „Warsztat pracy studenta” zastosowano metodę e-portfolio chcąc zapoznać studentów z tym rozwiązaniem, poszerzyć ich wiedzę i umiejętności informatyczne oraz uświadomić im własne dokonania. Uczący się mieli swobodę wyboru narzędzi oraz artefaktów do wypeł-

nienia e-portfolio. Przez okres całego semestru pracowali nad własnymi projektami, przygotowując autorskie zasoby tekstowe, graficzne, animacje, video itp. Nauczyciele zwracali szczególną uwagę studentom, aby przestrzegali zasad prawa autorskiego i tworzyli własne, oryginalne materiały. Tematyka oraz zawartość wirtualnych teczek koncentrowała się wokół jednego z trzech filarów:

1) wykształcenia, zawierającego opis ukończonych kursów, etapów kształcenia, aktywności wykazywanej w szkole;

2) zainteresowań skoncentrowanych wokół fotografii, filmów, literatury, sztuki, podróży, sportu, tańca, muzyki, kulinariów, diety, mody, makijażu, ceramiki, wikliniarstwa itp.;

3) życiorysu zawierającego prezentację rodziny, przyjaciół, odbytych podróży, wspomnień ze szkoły, spotkań w harcerstwie itp.

Podczas realizacji zajęć dydaktycznych, w ramach których studenci tworzyli własne e-portfolia można było zaobserwować, że ci, którzy byli bardziej zaawansowani technologicznie wybierali znacznie bardziej złożone narzędzia do tworzenia e-portfolio. Co ciekawe, w trakcie zajęć i podczas samej prezentacji prac, studenci wzajemnie siebie zaskakiwali posiadanym doświadczeniem. Była to zatem świetna okazja do lepszego poznania swoich kolegów i koleżanek z grupy. Okazało się, że są osoby, które komponują własne utwory muzyczne, malują obrazy, piszą teksty, odnoszą sukcesy w różnych dziedzinach sportu, a także udzielają się w wolontariatach oraz realizują wiele przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej i akademickiej. Można stwierdzić, że istnieje zainteresowanie i akceptacja wykorzystania e-portfolio w procesie kształcenia akademickiego oraz zadowolenie z jakości wykonanych projektów. Uzyskane wyniki badań nie potwierdzają by ocena własnych predyspozycji, zdolności, zainteresowań i poczynionych postępów była związana z czasem poświęconym na przygotowanie e-portfolio. Brak zależności świadczyć może o ignorancji ze strony uczących się (nastawionych głównie na szybkie wykonanie zadania i otrzymanie oceny z przedmiotu) lub niedostrzeganiu przez nich możliwości jakie daje e-portfolio w kontekście analizy własnych kompetencji. Można sądzić, że studenci traktują je przede wszystkim w kategoriach narzędzi technicznych służących do autoprezentacji. Nie podejmują tym samym analizy i refleksji niezbędnych do udokumentowania własnych osiągnięć i poczyniń. Praca nad e-portfolio może wzmocnić i rozwinąć wewnętrznie uczącego się lub ograniczyć do nabycia jedynie umiejętności technicznych.

Prezentowane rezultaty badań mają charakter pilotażowy, wymagają zatem głębszych analiz i niewykluczone, że potwierdzi się współwystępowanie przyjętych zmiennych w kolejnych badaniach na reprezentatywnej próbie badawczej.

Bibliografia:

Barrett H. C., *Electronic Portfolios as Digital Stories of Deep Learning*, <http://electronicportfolios.com/digistory/epstory.html> (dostęp: 16.01.2015).

Buchem I., *E-portfolio jako osobiste środowisko uczenia się: przykłady zastosowań w edukacji niemieckiej*, [w:] M. Dąbrowski, M. Zajac (red.), *E-learning - narzędzia i praktyka*, Warszawa 2012.

Butler P., *A Review Of The Literature On Portfolios And Electronic Portfolios*, <https://akoaooteaaroa.ac.nz/download/ng/file/group-996/n2620-eportfolio-research-report.pdf> (dostęp: 14.01.2015).

Hilzensauer W., *E-Portfolio Methode und Werkzeug für kompetenzbasiertes Lernen*, Salzburg 2006.

Hojnacki L., *E-portfolio jako innowacyjna metoda nauczania i oceniania*, http://www.womkat.edu.pl/files/standaryzacja/Materialy_dydaktyczne/Eportfolio_LH_referat.pdf (dostęp: 12.01.2015).

Hojnacki L., Kowalczyk M., Kudlek K., Polak M., Szlagor P. (red.), *M-learning, czyli (r)ewolucja w nauczaniu*, Warszawa 2011, http://www.edunews.pl/images/pdf/Mobilna_edukacja_nauczyciel_2011.pdf (dostęp: 5.01.2015).

Pachler N., Daly C., *Key Issues In e-Learning. Research and Practice*, London 2011.

Ravet S., *E-Portfolio a European Perspective. A report on E-Portfolio readiness and state of the art in technology and practice*, European Institute for E-Learning (Eifel), 2009, http://www.cde-pc.it/documenti/ave_eportfolio.pdf (dostęp: 04.01.2015).

Razem z MOSEP-em odkryj możliwości e-portfolio, Education and Culture, Leonardo da Vinci, http://www.adam-europe.eu/prj/2504/prj/mosep_tutorials_pl.pdf (dostęp: 12.01.2015).

Students experience in working with e-portfolio – report of the pilot studies

Abstract: The article is devoted to the presentation of the results of pilot studies for the creation and use of e-portfolios in showcasing the achievements of students, their interests and the progress made in the course of project work. The results prove the innovation of the solutions applied in a teaching process, its positive evaluation by learners and willingness to use in the future. In addition, the made analysis indicate no association between time spent on the preparation of an e-portfolio and the assessment of their own predispositions, strengths and weaknesses, as well as the progress made. No link between can attest to systematically overlooking the learners the opportunities offered by the e-portfolio in the context of a study of its competence.

Key words: e-portfolios, didactics, self-presentation, learning

Autorki artykułu dr Wioletta Kwiatkowska oraz dr Kamila Majewska są pracownikami naukowymi zatrudnionymi w Katedrze Dydaktyki i Mediów w Edukacji na Wydziale Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.